

Sąsiedzki Serwis: Kawiarnia Naprawcza (Repair Café)

SCENARIUSZ

Aktywność: **Sąsiedzki Serwis: Kawiarnia Naprawcza (Repair Café)**

Poziom trudności	średni
Uczestnicy	2–10 osób
Miejsce	Pomieszczenie
Organizacja	cykliczny

Wprowadzenie

To cykliczne spotkania, podczas których seniorzy-eksperci (mechanicy, elektrycy, pasjonaci) nieodpłatnie pomagają mieszkańcom naprawiać drobny sprzęt domowy, taki jak tostery, lampki czy zabawki. Aktywność polega na wspólnej pracy „ramię w ramię” z właścicielem przedmiotu, co pozwala na dzielenie się wiedzą techniczną i budowanie autorytetu seniora jako lokalnego „mistrza”. Całość odbywa się w luźnej, kawiarnianej atmosferze, promując ekologię i ideę niemarnowania rzeczy.

Cel

Dla seniorów (Naprawiaczy): Odzyskanie poczucia użyteczności i statusu "Eksperta" w lokalnej społeczności. Przeciwdziałanie wykluczeniu poprzez wykorzystanie posiadanych kompetencji technicznych ("Złota Rączka"). Dla społeczności: Nauka naprawiania zamiast wyrzucania (edukacja ekologiczna), integracja sąsiedzka, oszczędność pieniędzy. Cel innowacji: Stworzenie przestrzeni, gdzie mężczyźni pracują "ramię w ramię" z mieszkańcami, dzieląc się wiedzą.

Dla kogo

Mężczyźni 60+, którzy mają smykałkę techniczną, lubią majsterkować, naprawiać rowery, drobne AGD, meble lub znają się na elektryce. Często są to emerytowani inżynierowie, rzemieślnicy, mechanicy, ale też hobbysci samoucy z doświadczeniem. Osoby, które niechętnie uczestniczą w "spotkaniach przy kawie", ale chętnie przyjdą "wykonać zadanie".

Przebieg krok po kroku

1 Krok 1: Rekrutacja Ekspertów (Nie szukaj "wolontariuszy")

Mężczyźni 60+ często nie reagują na hasło "wolontariat" (kojarzy się z pracą opiekuńczą). Reagują bardziej na hasło "Fach w rękę".

Gdzie szukać: Ogródki działkowe (ROD), byli pracownicy techniczni zakładów przemysłowych, sąsiedzi znani z naprawiania aut na parkingu. Jak zapraszać: "Organizujemy sąsiedzki serwis. Szukam ludzi, którzy znają się na rzeczach technicznych i nie boją się wykorzystywać narzędzi. Cel: Zbuduj "Grupę Inicjatywną" kilku mężczyzn, którym spodoba się pomysł. Rozmawiaj z nimi konkretnie: "Panowie, ludzie wyrzucają dobre rzeczy. Zrobmy akcję, żeby to ograniczyć".

2 Krok 2: Ustalenie Zakresu (Specjalizacje)

Nie naprawicie wszystkiego. Sprawdź, kogo masz w zespole i z jakimi umiejętnościami. Typowe sekcje w Polsce:

Elektryka/Elektronika: Lampki, tostery, miksery, odkurzacze, zabawki na baterie (największe zapotrzebowanie!). Mechanika precyzyjna/Ślusarstwo: Rowery, wózki dziecięce, ostrzenie noży/nożyczek. Klejenie/Stolarka: Drewniane zabawki, krzesła, ramki, ceramika. Krawiectwo (opcjonalnie): Przyszywanie guzików, łatanie dziur (tu często włączają się seniorki, co sprzyja integracji damsko-męskiej). Wasza Kawiarnia Naprawcza może mieć konkretną specjalizację wynikającą z zasobów jakimi dysponujecie np.: naprawa rowerów, małego sprzętu AGD, zegarków itp.

3 Krok 3: "Bezpieczeństwo"

Regulamin: Jest niezbędny. Musi zawierać punkt: "Naprawa jest dokonywana przez wolontariuszy w celach edukacyjnych. Organizatorzy nie ponoszą odpowiedzialności za ewentualne uszkodzenia sprzętu." Uczestnik podpisuje to przy wejściu.

BHP: Zapewnij apteczkę. Ustalcie, że senior ma prawo odmówić naprawy, jeśli uzna ją za niebezpieczną.

4 Krok 4: Zestaw Startowy (Narzędzia)

Nie musisz wydawać tysięcy złotych na start.

Model hybrydowy: Poproś seniorów o przyniesienie ich ulubionych narzędzi na pierwsze spotkanie (każdy majsterkowicz woli swój śrubokręt). Zasoby instytucji: Zapewnij przedłużacze, dobre lampki biurkowe (zadbaj o wzrok seniorów), WD-40, taśmę izolacyjną, kleje (Kropelka, do drewna), trytytki, czyściwo/szmaty itp.

5 Krok 5: Wydarzenie Pilotażowe

Nie rób od razu cyklu. Zrób "Wydarzenie Specjalne".

Promocja: Plakaty w klatkach schodowych, informacja na mszy (jeśli parafia współpracuje), lokalne grupy na Facebooku ("Zero Waste"). Hasło: "Darmowe naprawianie z sąsiadami". Atmosfera: To musi być Kawiarnia. Kawa i ciasto są tak samo ważne jak śrubokręt. To one zachęcają ludzi do czekania i rozmowy, a seniorom dają chwilę wytchnienia. Rola Lidera w trakcie: Twoim zadaniem jest "filtrowanie" klientów. Witaj ich, pytaj co przynieśli i kieruj do odpowiedniego stolika. Chroń seniorów przed roszczeniowymi osobami. Informuj, że nie jest to komercyjny serwis a bardziej działania społeczne i edukacyjne

Po wydarzeniach zawsze podsumowujcie co się wydarzyło. Wspieraj i doceniaj osoby zaangażowane w organizację wydarzenia.

Potrzebne zasoby

Lokal: Sala z dobrym oświetleniem, dostępem do gniazdek elektrycznych. Stanowiska: Stoły robocze (zabezpieczone ceratą/kartonem). Narzędzia: Podstawowa skrzynka (śrubokręty, klucze, kombinerki, lutownica, miernik, kleje, taśmy, smary). Wskazówka: Seniorzy często wolą przynieść własne, sprawdzone narzędzia. Strefa Café: Kawa, herbata, ciasto (niezbędne do budowania atmosfery "kawiarni", a nie "serwisu usługowego"). Dokumentacja: Regulamin, waga (do ważenia uratowanych przedmiotów).

Wskazówki

Złota zasada: "Nie wyręczaj - ucz". To buduje dumę u seniora ("jestem nauczycielem") i wdzięczność u mieszkańca. Identyfikacja: Zadbaj o fartuchy lub identyfikatory dla seniorów. To podnosi rangę wydarzenia z "dłubania w garażu" do profesjonalnego wolontariatu. Finanse: Postaw "Świnkę Skarbonkę" na dobrowolne datki na nowe narzędzia, materiały do naprawy czy kawę. To daje poczucie, że praca seniorów jest warta (nawet symbolicznie) pieniędzy. Naprawa jest darmowa, natomiast za części, które trzeba domówić płaci właściciel sprzętu. Często dopiero po diagnozie przyczyny usterki trzeba zamówić części - czasem to potrwa.

Element rywalizacji

Licznik Uratowanych Kilogramów: Sumowanie wagi naprawionych przedmiotów w skali roku. "Naprawa Miesiąca": Wybór najtrudniejszej lub najciekawszej usterki, którą udało się usunąć (np. renowacja 50-letniego misia).

Bariery i zalecenia

Odpowiedzialność prawna: Ryzyko, że sprzęt zepsuje się bardziej lub ktoś porazi się prądem. Rozwiązanie: Obowiązkowy Regulamin, w którym właściciel oświadcza, że oddaje przedmiot do naprawy na własne ryzyko (wzory dostępne w materiałach na stronie RepairCafe.org). Oczekiwania roszczeniowe: Ktoś może traktować to jak darmowy serwis AGD. Rozwiązanie: Jasna komunikacja - "To jest warsztat edukacyjny, naprawiamy razem. Nie gwarantujemy sukcesu". BHP: Praca z prądem niesie ryzyko porażenia. Rozwiązanie: Seniorzy - elektrycy muszą mieć uprawnienia lub doświadczenie. Nie naprawiamy wszystkich sprzętów.

Linki i inspiracje

Organizacja Repair Cafe: <https://www.repaircafe.org/en/faq/>
<https://www.ashoka.org/pl-pl/program/naprawiamy-z-veoli%C4%85>
Baza instrukcji naprawczych: <https://www.ifixit.com/>
Senioralna Kawiarnia Naprawcza Fundacja Młyn Wsparcia
<https://www.facebook.com/reel/882833904163104>
Film o Repair Cafe
<https://www.youtube.com/watch?v=vTLwkj7VknA&t>